

Derleme/Review

Tekirdağ İli Şarköy İlçesi Bitkisel Üretim Durumunun Kırsal Turizme Etkisi

Tuğba KİPER^{1*}

Ash KORKUT¹

Emine YILMAZ²

¹ Namık Kemal Ün. Ziraat Fak. Peyzaj Mimarlığı Bölümü/Tekirdağ

² Namık Kemal Ün. Ziraat Fak. Tarım Ekonomisi Bölümü/Tekirdağ

* e mail: tugbadokumaci@hotmail.com, tkiper@nku.edu.tr, Tel: 0282 293 14 42/146

Özet: Ülkemizde, geleneksel yapıya bağlı olarak, alternatif turizm türlerinden biri olan kırsal turizm önem kazanmaktadır. Bu kapsamda Tekirdağ İlçesi Şarköy İlçesi alternatif turizm türlerinden kırsal turizmin yapılabileceği potansiyel alanlara sahiptir. Öyle ki Şarköy; tarımsal üretim (bitkisel üretim, hayvansal üretim ve su ürünleri) potansiyelinin zenginliği ve potansiyel ürün çeşitliliği, kırsal işgücü potansiyeli ve marka olabilecek yöresel ürün çeşitliliğine sahip bir yerleşimdir. Çalışmada; alanın bitkisel üretim faaliyetlerinin kırsal turizm kullanımlarıyla ilişkilendirilmesi hedeflenmiştir. Amaç bir taraftan yöre halkının sosyo-ekonomik kalkınmasının sağlanırken, diğer taraftan da doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin korunmasına yönelik doğa koruma bilincinin sağlanmasıdır. Bu kapsamda çalışmada, Şarköy'ün bitkisel üretim durumunun kırsal turizmin gelişimdeki rolü nedir? Ve Kırsal turizme yönelik İlçenin bitkisel üretim potansiyelinin artırılmasına yönelik çözüm önerileri nelerdir? sorularına yanıt aranmıştır. Sonuçta İlçede kırsal turizmin gerçekleştirilebilmesinde tarımsal değerler ve doğal çevrenin tek başına belirleyici olmamakla birlikte önemli bir güce sahip olduğu ve değerlendirilmesi gerektiği saptanmıştır.

Anahtar kelimeler: Bitkisel üretim, Kırsal turizm, Şarköy

Effect of the Status of Crop Production In Tekirdag Şarköy District on Rural Tourism

Abstract : In Turkey, depending on the traditional structure, the rural tourism as one of the alternative tourism is getting more important. In this context, Şarköy District of Tekirdag County has potential areas for alternative tourism types of rural tourism. So, Şarköy is settlement which has rich potential for agricultural production (crop production, animal husbandry, fishery), product diversity, potential rural labor force and local product that may be a brand. In this study, it is aimed that the crop production activities in these field to be associated with their use in rural activities. Main purpose is not only ensuring the socio-economic development but also the protection of natural and cultural landscape values to ensure awareness of nature conservation on the other hand. In this context, we investigated the answers of the following questions: "What is the role of the crop production on the development of rural tourism in Sarköy?" and "What are the solutions for improvement of crop production potential related to rural tourism in the district. As a result; agricultural values and the natural environment found to have a considerable force either alone or together, and should be evaluated in performing the rural tourism in this district.

Key words: Vegetable production, Rural tourism, Şarköy

Giriş

Çalışmanın temelini "Sürdürülebilir kırsal turizmde yerel tarımsal değerler tek başına belirleyici olmamakla birlikte önemli bir güce sahiptir" hipotezi oluşturmaktadır. Öyle ki Soykan (2004)'e göre; geleneksel ekonomi ürünleri, kırsal turizmin bir yerde gelişmesinde en önemli çekiciliklerden biridir. Çünkü herhangi bir ürünün ekilmesinden toplanmasına, işlenmesine kadar tüm üretim aşamaları kültürel farklılıklar taşır ve çoğu da geleneksel yöntemlerle yapılır. Ürün desenindeki çeşitlilik ve bilinmeyen-tanınmayan üretim biçimleri, kırsal dünyayı merak eden kent insanına çok ilginç gelmekte, bazıları doğrudan bu etkinliklere katılmak, kendi ürününü kendisi üretmek istemektedir. Köyde veya çiftlikte kalınan süre içinde yürüyüş yapmak, temiz hava almak, köylülerle sohbet etmek ve onların yaptıklarını izlemek şeklinde pasif dinlenmeyi tercih edenler kadar, öğrenmeyi ve uygulamayı da isteyen, tatilini aktif biçimde geçirmek isteyenler de vardır. Bu nedenle toprağın sürülmesi, ekilmesi, sulanması, ürünlerin toplanması, ambalajlanması ve yerel gıda ürünlerin (peynir, tereyağı, et ürünleri, zeytinyağı, şarap, unlu

gıdalar, reçel-tatlı vb) üretimi gibi kırsal ekonomik etkinlikler, birer kırsal turizm uygulamaları haline gelmiştir.

Tarımsal ürünlerin ön plana çıktığı kırsal turizm uygulamalarına ilişkin farklı ülkelerden birçok örnek verilebilir. Örneğin Yeni Zelanda ekonomisinin temeli tarımdır ve turizm ona ek olarak gelişme göstermektedir. Ülkede kırsal turizmin etkisiyle birçok çiftlik, turizm aktivitelerinde kullanılmaya başlanmıştır. Güney Zelanda'nın birçok bölgesi ürettikleri ürünler ile özdeşleşmiştir. Örneğin, Gora kasabası alabalıkları, Clinton kasabası atları, Cromwell meyveleri ile ön plana çıkmıştır. Tarımsal ve pastoral olaylara dayanan şovlar ve özel bir dizi festivaller ön plana çıkmıştır. Meyve bahçesi ve Açelya (*Rhododendron*) haftasını kutlayan "Aleksandra Bloom Festivali" bunlara bir örnektir. Güney Almanya'da Oberschwaben Allgau Bölgesi olarak adlandırılan bir bölge içindeki Baden-Württemberg eyaletinde ise, tarım çiftlikleri turistik talep için yoğun bir ilgi odağı oluşturmuştur. Fransa'da ise kırsal turizme yönelik çiftliklerde ziyaretçiler kendi ürünlerini bizzat kendileri üretmektedir (Kearsley 1999; Oppermann 1996; Soykan, 2000).

Şarköy İlçesi özgün doğal ve kültürel peyzaj özelliklerinin yanı sıra, tarımsal ürün çeşitliliğine sahip bir yerleşimdir. Öyle ki 1/100.000 ölçekli Trakya Alt Bölgesi, Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planında da "organik özel ürün ve organik dikili tarım'a yönelik potansiyel" taşıdığından bahsedilmiş ve "Agro-Eko turizm potansiyeline sahip yerleşim" olarak tanımlanmıştır. Ancak bu potansiyel yeterince değerlendirilememektedir. Sorun doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin ele alındığı planlamanın olmayışı, koordinasyon eksikliği ve pazarlama alanındaki yetersizliklerdir. Bu kapsamda çalışmada; Tekirdağ İli Şarköy İlçesinin bitkisel üretimine yönelik mevcut durumu değerlendirilerek kırsal turizmde kullanımına yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Materyal ve Metot

Çalışmanın ana materyalini Tekirdağ İli Şarköy İlçesi oluşturmaktadır. Alan Türkiye'nin kuzeybatısında, Marmara Bölgesi içinde, Trakya Alt Bölgesi'nde ve Tekirdağ'ın güneybatısında yer almaktadır (Şekil 1). Şarköy, 2 belde ve 26 köyden oluşmakta olup, yüzölçümü 481 km² dir. İlçe kuzeyinde Malkara, kuzeydoğusunda Tekirdağ, güney ve güneydoğusunda Marmara Denizi ve batısında da Gelibolu ile çevrilidir.

Çalışma, arazi gözlemleri, literatür taramaları, paydaşlarla (yerel halk, İlçe Tarım Müdürlüğü, İlçe Belediyesi, İlçe Kaymakamlığı ve uzmanlar) görüşmeler ve değerlendirmeler doğrultusunda şekillenmiştir.

Şekil 1. Çalışma alanının konumu

Şarköy İlçesinin Bitkisel Üretim Durumu

DPT Yapısal Uyum ve Genel Müdürlüğü tarafından 2003 yılında hazırlanan "İllerin ve Bölgelerin Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması" raporunun hazırlanmasında dikkate alınan ve 10 başlık

altında toplanan göstergelerden biri de tarım göstergeleridir. Buna göre; Şarköy ilçesi, tarımsal üretim değerinin Türkiye içindeki payına göre % 0,18 ile 155. sıradadır. Bu değere bakıldığında Tekirdağ'ın diğer ilçelerine oranla en yüksek oran Şarköy'de görülmektedir. Bunda söz konusu alanın ekonomisinin tarımsal ağırlıklı olması etkilidir. Aynı kurum tarafından hazırlanan “İlçelerin Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması” raporuna göre ise Şarköy ilçesi gelişmişlik sıralamasına göre ikinci derecede gelişmiş ilçeler grubunda yer almış olup, 872 İlçe İçinde 166. Sırada ve gelişmişlik endeksi ise 0,62666 dır. Tarım sektöründe çalışanların oranı ise % 67,91 dir (Dincer ve Öztaşlan 2004).

İlçenin toplam arazi varlığı 48.100 hektardır. Bu alanın 43.000 hektarı (% 89,40) tarım arazisi, 5.100 hektarı (% 10,60) tarım dışı arazidir. Tarım arazilerinin kullanımlarına göre dağılımları Çizelge 1’de verilmiştir (Anonim 2010).

Çizelge 1. İlçede Bulunan Tarım Arazilerinin Kullanımlarına Göre Dağılımları *

Kullanım Biçimi	Büyüklüğü (ha)
Tarla Arazisi	8153,50
Orman	2555,00
Çayır - Mera	214,60
Bağ Arazisi	2926,80
Meyve Bahçesi	1830,00
Zeytinlik	3965,20
Diğer	2006,90

*Anonim: 2010

Şarköy ilçesi kırsal yerleşiminde hâkim ekonomik faaliyet tarımdır. Mikroklima özelliği gösteren İlçede çok yönlü tarım yapılmaktadır. Çeşitli ekilişler arasında ekiliş alanı olarak % 47,31 oranı ile ilk sırada geleneksel tarla ürünleri yer almaktadır. Alanın ekonomik yönden en çok gelir getiren asıl karakteristik ürünleri ise üzüm ve zeytin olup, kiraz, ceviz ve elma gibi ürünlerin de önemi vardır. Zeytin Tekirdağ ilinde sadece Şarköy’de yetişmektedir. Alanda zeytinyağı ve şarap üretimi orijinallik taşımaktadır. (Anonim, 2010). Bu yöresel üretim çeşitliliği kırsal turizm için son derece ilgi çekicidir. Öyle ki Ulusal Kırsal Kalkınma Planı’nda “yüksek kaliteli yöresel ürünlere giderek artan talep kırsal alanlara varlıklarını değere çevirme konusunda yeni fırsatlar sunmaktadır. Bu kapsamda, geliştirilecek yerel/bölgesel ürünler tarımsal ürünler ve tarımsal ürünlerin çeşitli şekillerde işlenmesiyle oluşturulabilecek gıda ürünleri, tıbbi ve aromatik ve süs bitkisi ürünleri, olabilecektir” denilmektedir (Anonim 2009).

Şarköy’e ekim alanı açısından bakıldığında tarla bitkileri açısından büyük oranda artış gösteren ürün grubu sırasıyla tahıllar ve yağlı tohumlar olmuştur Bu tarla bitkileri grubundan tahıllar içerisinde buğday en fazla ekim alanına sahipken, yağlı tohumlardan en fazla ekim alanına sahip ürün ayçiçeği olmuştur. Baklagil bitki gruplarına yönelik ürünler ise çok sınırlı ekim alanına sahipken, endüstri bitkilerine yönelik olan ekim alanları maalesef kalmamıştır. Verim değerlerinde ise en fazla verim yem bitkileri ve tahıl grubundan alınmıştır. Ayrıca daha önceki yıllarda Kanola yetiştiriciliği yapılmazken 2007 yılından sonra bu ürünün üretiminin yapılması sevindiricidir (Çizelge 2).

Sebze üretimi ise, daha çok aile tüketimini karşılamaya yönelik olup, ekiliş alanı ve üretim miktarı açısından en yüksek orana sahip ürünler kavun, karpuz ve domates olmuştur (Anonim 2010).

Meyve üretimi açısından bakıldığında; zeytin ve üzümün sonra kiraz, ceviz, elma, vişne ve erik üretimi en fazla olan ürünler olmuştur. Meyveciliğin çoğu bağların içinde yapılmaktadır. Meyvelerin tamamı iç tüketimde kullanılmakta olup, az bir kısmı pazarlarda değerlendirilmektedir. 2000’den günümüze kadar geçen süreçte zeytin üretiminde önemli düzeyde bir artış yaşanırken, üzüm üretiminde ise azalış yaşanmıştır (Çizelge 3). Albut ve Uysal (2009)’a göre; bağ alanlarındaki düşüşün nedenleri; sahile yakın yerlerdeki bağ alanlarına yazlık konut yapılması, Tekel İçki Fabrikasının özelleşmesi ve şaraplık üzüm piyasasının 2000 yılından itibaren dengesiz bir durum alması ve işletme başına düşen arazilerin gittikçe küçülmesidir. Üretici bu durumda bağların aralarına zeytin fidanları dikerek aynı araziden 2 ayrı ürün alma yoluna gitmişlerdir. Bunun yanı sıra son yıllarda eski bağlarını sökerek yerine özellikle sofralık üzüm diken bağcılar da bulunmaktadır (Anonim 2010).

Çizelge 2. Şarköy İlçesi'ne Ait Tarla Bitkileri Ekim Alanları ve Verim Miktarı * (A: Ekim alanı (ha), B: Verim miktarı (kg/da))

Ürün cinsi	Ekim Alanı (ha) ve Verim Miktarı									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
Tahıllar	A	5390	4900	5036	4886	4886	5125	52415	52870	52115
	B	26625	17395	17858	17235	19531	17650	17600	29051	29047
Buğday	A	4860	4350	4520	4370	4370	4550	44000	44500	44000
	B	24300	15225	15820	15295	17480	15925	3200	24475	24200
Arpa	A	470	520	490	490	490	550	8000	8000	7750
	B	2115	2080	1960	1862	1960	1650	-	4400	4650
Yulaf	A	60	30	26	26	26	25	235	85	80
	B	210	90	78	78	91	75	175,5	25,5	40
Baklagil	A	14	20	18	18	18	18	18	75	95
	B	19,8	20	18	16	16,2	18	4,05	9,75	12,5
Nohut	A	4	10	9	9	9	8	9	50	70
	B	4,8	10	9	7	7,2	8	1,8	6	8,4
Fasulye	A	10	10	9	9	9	10	9	25	25
	B	15	10	9	9	9	10	2,25	3,75	3,75
Yem	A	281	343	349,5	349,5	350	399	2605	3100	2580
	B	4729	6183	4719	4718	4719	3681	3393	2877	4161
Bitkileri	A	3500	3000	2250	2400	2400	2850	29000	29000	28800
	B	5600	4500	4500	3840	4800	7125	7250	4112	6135
Ayçiçeği	A	3500	3000	2250	2400	2400	2850	29000	28800	26300
	B	5600	3000	4500	3840	4800	7125	7250	4032	5260
Kanola	A	-	-	-	-	-	-	-	200	2500
	B	-	-	-	-	-	-	-	80	875

*Anonim: 2000- 2008

Çizelge 3. Şarköy İlçesi Meyve Üretim Miktarı Değerleri Üretim (ton) *

Ürün cinsi		Yıllar								
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Ayva	Üretim	62,9	58,0	58,0	58,0	57,9	62,7	62,8	57,96	57,96
Elma	Üretim	76,5	62,7	62,0	78	94	97,4	97,5	116,13	116,13
Erik	Üretim	95,8	68,0	82,0	101,8	101,7	103,7	103,8	105,742	105,742
İğde	Üretim	-	10,6	11,0	11,0	10,6	10,7	10,7	10,62	10,62
Kayısı	Üretim	42,6	55,0	55,0	68,8	68,9	66,6	66,6	55,14	55,14
Kiraz	Üretim	239,0	265,0	265,0	265,0	265,0	251,7	251,7	356,25	356,25
Vişne	Üretim	63,0	62,6	63,0	69,2	69,2	69,2	69,2	69,2	69,2
Şeftali	Üretim	47,5	46,3	47,0	46,5	46,4	46,4	46,4	41,805	41,805
Dut	Üretim	25,0	24,8	28,0	28,5	28,5	28,5	28,5	28,5	28,5
İncir	Üretim	16,3	10,0	16,0	16,4	16,1	16,9	17,0	17,765	17,765
Badem	Üretim	36,0	36,1	36,0	36,0	36,1	37,3	37,3	78,234	78,234
Ceviz	Üretim	123,0	137,6	92,0	91,7	91,8	96,3	96,4	123,86	123,86
Üzüm	Alan-ha	5260	5230	5240	5210	5210	5240	52100	28302	28302
	Üretim	57695	62760	62890	52120	52120	62890	52120	28302	28302
Zeytin	Üretim	47 25,0	4823,0	4829	3706	3261,1	3880	7271	13096,9	13096,9

*Anonim: 2000- 2008

Bölge çok eski bir bağ kültürüne ve bağcılık için uygun bir ekolojiye sahiptir. Bu konum özellikle Türkiye şaraplık üzüm üretiminin yaklaşık yarısının (Delice, 1996) bölgede üretilmesi ile daha da belirginleşmektedir. Ayrıca İstanbul gibi büyük bir pazara olan yakınlık sofralık üzüm üretimi için de uygun bir durum olarak dikkati çekmektedir. Şarköy'de 2400 adet işletmenin tamamı doğrudan ya da dolaylı olarak bağcılıkla uğraşmaktadır. İlçede en fazla bağ alanına ve bağcı sayısına sahip yerler ise Merkez, Çınarlı, Tepeköy ve Hoşköy olmuştur. Şekil 2. de bağcılık yapılan alanlara ilişkin bir görünüm verilmiştir. Şarköy sahip olduğu 400 ha'lık alan ile Tekirdağ'ın toplam bağ alanının % 52, 96'sını 37000 ton yaş üzüm üretimi ile de toplam üretimin % 60,16'sını oluşturmaktadır. İlçede bağcılık oldukça yüksek bir gelir kaynağıdır. Öyle ki Şarköy dekardan 925 kg'lık verimle bölgenin en yüksek verimini elde eden ilçedir (Uysal,2009; Kiracı 2006). 2006 yılından itibaren Şarköy Bağcılığını Geliştirme Projesi

kapsamında hem fidan, direk ve tel vs. desteği yapılmakta hem de gerekli teknik eğitimler verilerek yöre bağıcılığının geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bunun yanı sıra kooperatifleşme veya birlikler kurma gibi olumlu gelişmeler görülmektedir. Elde edilen ürünün işlenmesi ve pazarlanması açısından oldukça önemlidir (Yüksek, 2008; Uysal, 2009; Kiracı 2006).

Şekil 2. Çalışma alanında bağıcılık yapılan alanlara ilişkin görünüm

Şarköy ilçesinde yetiştirilen bazı sofralık ve şaraplık üzüm çeşitleri ve bu çeşitlerin 2010 yılı ekim alanları Çizelge 4 de verilmiştir.

İlçede yetiştirilen şaraplık üzüm çeşitleri incelendiğinde Merlot, Gamay, Cinsaut, Semillon gibi kaliteli çeşitler göze çarpmaktadır. Bu çeşitlerin ekim alanlarına yönelik olarak dağılımına bakıldığında ise, en yoğun ekim alanına sahip olan türler Semillon, Cinsaut ve Yapıncak olmuştur. Tüm türlerin toplam ekim alanları ise 29.268.000 m² dir (Uysal 2009; Anonim 2010).

İlçede yetiştiriciliği yapılan zeytin çeşidi ise gemlik tipi olup sofralık olarak tüketilmektedir. 2009 yılı rekoltesi 11000 ton sofralık, 2000 ton yağlık olarak gerçekleşmiştir (Anonim 2010). Şekil 3. de zeytin yetiştirilen alanlara ilişkin bir görünüm yer almaktadır.

Çizelge 4. Çelik (2006)'e göre Şarköy İlçesinde Yetiştirilen Bazı Üzüm Çeşitleri (Uysal, 2009)

A - Sofralık Çeşitler	
Yapıncak	<p>Kınalı sarı renkte, çekirdekli, geççi, sofralık, ortalama tane ağırlığı 2,5-3 g olan çeşit ağırlıklı olarak Tekirdağ'da yetiştirilmektedir. Aynı zamanda şaraplık olarak da değerlendirilmektedir. Ekim alanı: 4.451.443, m²</p>
Cardinal	<p>Kırmızı-mor renkli, çekirdekli, erkenci, sofralık, ortalama tane ağırlığı 7-9 g olan çeşit yaygın olarak Marmara, Akdeniz ve Ege bölgelerinde yetiştirilmektedir. Ekim alanı: 1.549.049,04 m²</p>
Çavuş	<p>Beyaz renkli, çekirdekli, erkenci, sofralık, ortalama tane ağırlığı 4-7 g olan çeşit, Marmara ve Karadeniz Bölgelerinde yaygın olarak yetiştirilmektedir. Ekim alanı 23.612,50 m²</p>
Alphonse Lavallée	<p>Siyah renkli, çekirdekli, orta mevsimde olgunlaşan, sofralık ve ortalama tane ağırlığı 7-9 g olan çeşit daha çok Marmara ve İç Anadolu bölgelerinde yetiştirilmektedir. Ekim alanı: 2.523.039,76 m²</p>
B - Şaraplık Çeşitler	
Semillion	<p>Beyaz, çekirdekli, orta-erken dönemde olgunlaşan, şaraplık, orta irilikte taneli, Marmara Bölgesinde özellikle Tekirdağ ilinde yetiştirilen bir çeşittir. Ekim alanı 7.629.467,99 m²</p>
Cinsaut	<p>Mavi-siyah renkli, çekirdekli, orta büyüklükte taneli, orta mevsimde olgunlaşan, şaraplık olarak değerlendirilen, Tekirdağ ve Çanakkale illerinde yetiştirilen bir çeşittir. Ekim alanı: 5.947.990,57 m²</p>
Gamay	<p>Mavi-siyah renkli, küçük taneli, çekirdekli, orta-erken dönemde olgunlaşan, şaraplık ve üzüm suyunda değerlendirilen, Tekirdağ ve Çanakkale illerinde yaygın olarak yetiştirilen dolgun ve dengeli şaraplık bir çeşittir. Ekim alanı 2.648.821,30 m²</p>
Clairette	<p>Altın sarısı renkli, çekirdekli, orta büyüklükte taneli, çekirdekli, orta mevsimde olgunlaşan, şaraplık olarak değerlendirilen, Marmara, Ege ve Akdeniz bölgelerinde yetiştirilen bir çeşittir. Ekim alanı 105.510,00 m²</p>
Merlot	<p>Mavi-siyah renkte, küçük taneli, orta mevsimde olgunlaşan, çekirdekli, şaraplık olarak değerlendirilmektedir. Marmara-Trakya, Ege ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yetiştirilmesi uygundur. Ekim Alanı: 293.819,08 m²</p>

Şekil 3. Çalışma alanında zeytin yetiştirilen alanlara ilişkin bir görünüm

Ayrıca İlçede bitkisel üretime yönelik olarak toplam ilçe merkezi ve köylerinde (Eriklice, Hoşkøy, Gölcük, İğdebağları, Şenkøy, Kızılcaterzi, Mürefte) 60 adet sera ve bu seralarda üretim yapan 49 üretici bulunmaktadır (Anonim 2010).

Bunların yanı sıra alanın mevcut doğal bitki örtüsü içinde kekik (*Origanum vulgare* ssp *hirtum*), adaçayı (*Salvia fruticosa*), ıhlamur (*Tilia tomentosa*), oğulotu (*Melissa officinalis* L), kuşburnu (*Rosa canina* L), kantaron (*Hypericum* spp.), katırtırnağı (*Spartium junceum* L.), sumak (*Rhus coriaria* L.) gibi tıbbi ve aromatik bitkiler çokça bulunmaktadır (Sağlam ve ark. 2010). Yine bunlar yöre pazarında halkın kendi imkânları ile diğer yerel ürünler gibi satışa sunulmaktadır. Şarkøy Tarım İlçe Müdürlüğü'nün desteği ile yöre halkının bir kısmı kekik yetiştiriciliğine başlamıştır. Ayrıca bir de Gazikøy'de kapari üretimi yapan işletme bulunmaktadır.

İncelenen alanda, bitkisel üretimle birlikte makilikler, zeytin, kiraz ağaçları ve bağların oluşturduğu kompozisyon kırsal peyzaja yeşil bir görünüm kazandırmaktadır. Bu kapsamda yöre, yukarıda bahsedilen bitkisel üretim potansiyeli ve üstün kırsal peyzajı ile turizm açısından önemli bir çekicilik olup kırsal turizm amaçlı olarak değerlendirilmesi yararlı olacaktır.

Sonuç

Tarımsal değerlere yönelik kırsal alanlarda gerçekleştirilen turizm aktiviteleri ile birlikte; tarımsal ürün talebi artmakta, bundan üretim ve üretici olumlu yönde etkilenmektedir. Ayrıca istihdam, ek gelir, kişisel gelir, yaşam düzeyi, kırsal göç ve kamu gelirleri olumlu yönde etkilenmekte ve bölge çekim merkezi haline gelmektedir. Bölgeye gelen ziyaretçiler kırsal turizm sayesinde; hasat, toprak işleme ve benzeri işlere bizzat katılacak ve yöresel ürünlerin sergilendiği alanlarda doğa ile bütünleşeceklerdir. Ancak bu noktada özellikle yerel halka; tarımsal üretime yönelik mesleki bilgi ve becerileri ile işgücü niteliğinin geliştirilmesine, tarımsal ürünlerin korunması ve pazarlanmasına yönelik ve tıbbi ve aromatik bitki, tohum, fidan, fide, süs bitkisi vb. yetiştiriciliğinin teşvik edilmesine ilişkin çeşitli eğitim projelerinin verilmesi kırsal turizm uygulamalarının sürdürülebilir olmasını sağlayacaktır.

Araştırma alanındaki bahçelerde meyve ağaçlarının arasında, ara ürün olarak sebze (domates, biber, patlıcan, enginar, marul, soğan, fasulye vb.) üretimi yapılmaktadır. Doğal olarak yetiştirilen bu sebze ve meyveler; ziyaretçiler yerinde görüp dalından kopararak tüketebileceklerdir. Aynı zamanda bağ bozumu, zeytin hasadı ve mevsim meyvelerinin toplanması gibi faaliyetlerin festival ve şenlik kapsamında

yapılması da ziyaretçilerin ilgisini daha da arttıracaktır. Dolayısıyla alanda turizm ve tarım sektörlerinin birleştirilmesi ekonomik, sosyal ve kültürel hareketlenmeyi beraberinde getirecektir. Ayrıca sayılan etkinliklere ilave olarak, ziyaretçilere, yöre halkının geleneksel yöntemlerle ürettiği zeytinyağı, sabun, kolonya, pekmez, pestil, turşu, reçel, salça, tarhana, kuskus yapımı gibi işleri gözlemleyebilme imkânları yaratılacaktır. Bütün bunların yanı sıra Küçükaltan (2002)'in da bahsettiği gibi kırsal turizm sayesinde tarımsal kaynakların etkin kullanımı sağlanacak ve verimli tarım arazilerinde üretim devam ederken, verimsiz ya da tarıma uygun olmayan alanlar da turizm ve rekreasyon faaliyetlerinde kullanılarak değerlendirilmeleri sağlanacaktır.

Tıbbi ve aromatik bitkilerin Nisan Eylül ayları arasında oluşturduğu yeşil doku kırsal peyzaj açısından oldukça güzel görünüm oluşturmaktadır. Bu bitkilerin toplanması da (örn; kekik (haziran-ağustos arası), sumak (yaz sonu ve sonbahar), böğürtlen (yaz aylarında)) kırsal turizm etkinliği olarak ziyaretçiler için ilgi çekici olacaktır.

Bu kapsamda alana yönelik düzenlenecek tematik turlarla turizm Şarköy'ün çeşitli köylerine entegre edilebilir. Sözelimi bağcılığın ve şarap üretiminin yapıldığı köyler (Çınarlı, Hoşköy, Gaziköy, Tepeköy), tarımsal ürünlerin sergilendiği ve sunulduğu çiftlikler (Güzelköy, İğdebağları), zeytinyağı üretimi yapan köyler (Eriklice, Mursallı) örnek olarak seçilebilir. Bu köyler gelen ziyaretçilere hem tarımsal üretime yönelik eğitsel, hem çeşitli şenlik ve panayırlara yönelik rekreasyonel hem de yerel halka kaynaşmaya yönelik olarak kültürel amaçlı olarak hizmet edebilme kapasitesine sahiptirler

Sonuç olarak geleneksel üretim şekilleri kırsal turizmin ihtiyaçlarına göre düzenlenmeli ve kırsal turizme entegre edilmelidir. Ancak düzgün planlanmayan, geliştirilmeyen ve yönetilmeyen bir turizm gelişmesinin Şarköy'ün sahip olduğu doğal ve kültürel peyzajların bozulması ile sonuçlanabileceği ve sürdürülebilir kırsal turizm uygulamalarının önemi bilinçlendirme çalışmalarında vurgulanmalıdır.

Teşekkür

109Y162 No'lu TÜBİTAK Hızlı Destek Projesinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

Kaynaklar

- Albut S, Uysal T (2009). Tekirdağ İlinde bağ alanlarının değişiminin yıllar bazında incelenmesi ve Tekirdağ - Şarköy İlçesinde topoğrafik açıdan uygun yeni bağ alanlarının coğrafi bilgi sistemleri (cbs) ile belirlenmesi. TÜBİTAK Tarım ve Ormanlık Araştırma Grubu, Proje No: 1070907.
- Anonim (2000). Tekirdağ Şarköy Tarım İlçe Müdürlüğü 2000 yılı tarım verileri. Tekirdağ Tarım İlçe Müdürlüğü.
- Anonim (2001). Tekirdağ Şarköy Tarım İlçe Müdürlüğü 2001 yılı tarım verileri. Tekirdağ Şarköy Tarım İlçe Müdürlüğü.
- Anonim (2002). Tekirdağ Şarköy Tarım İlçe Müdürlüğü 2002 yılı tarım verileri. Tekirdağ Şarköy Tarım İlçe Müdürlüğü.
- Anonim (2003). Tekirdağ Şarköy Tarım İlçe Müdürlüğü 2003 yılı tarım verileri. Tekirdağ Şarköy Tarım İlçe Müdürlüğü.
- Anonim (2004). Tekirdağ Şarköy Tarım İlçe Müdürlüğü 2004 yılı tarım verileri. Tekirdağ Şarköy Tarım İlçe Müdürlüğü.
- Anonim (2005). Tekirdağ Şarköy Tarım İlçe Müdürlüğü 2005 yılı tarım verileri. Tekirdağ Şarköy Tarım İlçe Müdürlüğü.
- Anonim (2006). Tekirdağ Şarköy Tarım İlçe Müdürlüğü 2006 yılı tarım verileri. Tekirdağ Şarköy Tarım İlçe Müdürlüğü.
- Anonim (2007). Tekirdağ Şarköy Tarım İlçe Müdürlüğü 2007 yılı tarım verileri. Tekirdağ Şarköy Tarım İlçe Müdürlüğü.
- Anonim (2008). Tekirdağ Şarköy Tarım İlçe Müdürlüğü 2008 yılı tarım verileri. Tekirdağ Şarköy Tarım İlçe Müdürlüğü.
- Anonim (2009). Taslak Kırsal Kalkınma Plan Raporu (2010-2013). Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, s.221, Ankara.
- Anonim (2010). Tekirdağ Şarköy Tarım İlçe Müdürlüğü Brifing Raporu. Şarköy İlçe Tarım Müdürlüğü, s.14.

- Delice NY (1996). Trakya Bölgesi şaraplık üzüm üretim ekonomisi ve pazarlaması üzerine bir araştırma, Bağcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Tekirdağ,
- Dincer B, Özaslan M (2004). İlçelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması araştırması (2004). Devlet Planlama Teşkilatı, [http:// ekutup. dpt.gov.tr/ bolgesel/ gosterge/ 2004/ilce.pdf](http://ekutup.dpt.gov.tr/bolgesel/gosterge/2004/ilce.pdf). (Erişim tarihi: 15.03.2011)
- Kearsley G (1999). Rural tourism in Otago and Southland. *Tourism and Recreation in Rural Areas*, John Wiley& Sons Ltd., England.
- Kıracı MA (2006). Tekirdağ İli Şarköy İlçesi bağcılığının mevcut durumu, üreticilerin sorunlarının çözümüne ilişkin örgütlenme olanaklarının belirlenmesi. Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tarım Ekonomisi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi (basılmamış), Edirne.
- Küçükaltan D (2002). Tarım turizmi ve Türkiye’de tarım turizmi işletmeciliği. 2.Turizm Şurası Bildirisi, 12-14 Nisan 2002, Ankara, 143-159.
- Sağlam C, Yaver S, Özdemir G, Kiper T (2010). Şarköy İlçesi doğal bitki örtüsünde yetişen tıbbi - aromatik bitkiler ve değerlendirme olanakları. Şarköy’ün Değerleri Sempozyumu, 14 Ekim 2010, Şarköy/Tekirdağ, 103-114.
- Soykan F (2000). Kırsal turizm ve Avrupa’da kazanılan deneyim. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, Yıl: 11 (Mart-Haziran), ISSN 1300-4220, Ankara.
- Soykan F (2004). Kırsal alanların turizm potansiyelinin saptanması ve Şirince (İzmir) Köyüne uygulanması. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İzmir.
- Oppermann M (1996). Rural tourism in Southern Germany. *Annals of Tourism Research*, 23(1):86-102.
- Uysal T (2009). Tekirdağ İlinde bağ alanlarının değişiminin yıllar bazında incelenmesi ve Tekirdağ - Şarköy İlçesinde topoğrafik açıdan uygun yeni bağ alanlarının coğrafi bilgi sistemleri (CBS) İle belirlenmesi. Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tarımsal Yapılar ve Sulama Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi (basılmamış), Edirne.
- Yüksek P (2008). Tekirdağ İli Şarköy İlçesi’nde şarap işletmeleri ile üzüm üreticilerinin çeşit seçimlerini etkileyen faktörlerin karşılaştırmalı analizi. Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi (Basılmamış), Tekirdağ.